

СТАНОВИЩЕ

за научните трудове на гл. ас. доктор по история ПЕТЯ БОРИСОВА ДИМИТРОВА и на гл. ас. доктор по история ХРИСТО МИЛКОВ ДИМИТРОВ, участници в конкурс за академична длъжност ДОЦЕНТ по „Нова и най-нова обща история (Източна Европа и Русия XX век)”, обявен от Института за исторически изследвания при БАН през 2013 г., публикуван в „Държавен вестник” на 2 август 2013 г.

от проф. д-р Искра Василева Баева, преподавателка в Историческия факултет на СУ „Св. Климент Охридски”

В обявения от Института за исторически изследвания при БАН конкурс за ДОЦЕНТ по „Нова и най-нова обща история (Източна Европа и Русия)” са се явили двама кандидати, като и двамата са от една и съща секция „История на света и международните отношения в ново и най-ново време”. Затова задачата на научното жури е двойна: на първо място да прецени поотделно качествата на двамата кандидати за обявения конкурс за академичната длъжност ДОЦЕНТ и на второ – да класира двамата кандидати, така че да бъде посочен един от тях, който в по-голяма степен отговаря на изискванията на конкурса.

Ще започна представянето на двамата кандидати по азбучен ред:

Петя Борисова Димитрова започва работа в ИИ (ИИИ) при БАН през 1987 г. като научен сътрудник, след като е защитила кандидатска (докторска) дисертация в Москва (тогава Съветски съюз, а днес Руска федерация) през същата 1987 г. с тема „Културното сътрудничество между

СССР и европейските страни с народна демокрация, 1945–1960”. От 1998 г. тя е ст. н. с. I ст. или главен асистент в секцията „История на света и международните отношения в ново и най-ново време”. От 1996 г. членува в научната Асоциация „Клио”, директор е на сп. „Историческо бъдеще” и е в редакционната колегия на поредиците „Проблемът Изток–Запад” и „Изследвания и документи”. През първото десетилетие на XXI в. е участвала в няколко научни проекта, между които: „Изток-Запад: взаимодействие и противоречия” (2001-2002); „Необходимият Изток” (2002-2005), „Русия между Запада и Изтока. XVIII–XX в. Страници от историята” (2006–2009).

Д-р Петя Димитрова кандидатства в конкурса с научна продукция, състояща се от монографията „Докладва „Наследник”. Донесенията на българския пълномощен министър в СССР Иван Стоименов (1940–1944)” в два тома, вторият от които е съставен от документи, както и с 21 студии и статии, посветени на различни проблеми от руската история, отношенията между европейския Изток и Запад, както и на някои други исторически събития в Източна Европа. Научните публикации, участия в научни конференции, в научни проекти и други публикации отговарят на подзаглавието на конкурса за академичната длъжност ДОЦЕНТ, което ми дава основание да ги разгледам и да им дам оценка.

Д-р Петя Димитрова е добре позната на българската научна общност, така че тя не се нуждае от специално представяне. Още от дисертацията си тя е посветила изследователските си усилия на историята на Русия/Съветския съюз и по-специално на българската гледна точка за ставащото в голямата евразийска страна. За участие в конкурса Петя Димитрова е представила своите публикации, посветени на историческото развитие на Русия и Източна Европа и по-специално на събитията в годините на Втората световна война, както и на съвременното развитие на Руската федерация. Централно място в конкурса заема монографията

„Докладва „Наследник”. Донесенията на българския пълномощен министър в СССР Иван Стоименов (1940–1944)”, която представлява хабилитационен труд, затова ще спира вниманието си върху нея. Многографията представлява съчетание между различни исторически жанрове: политическа биография на Иван Стаменов, български представител в Москва по време на Втората световна война; изследване на многостранните отношения между водещите сили в този повратен период от историята на Европа и света през XX в.; проследяване на социално-икономическото и политическото развитие на съветското общество и др.

Д-р Петя Димитрова е построила изследването си върху широк документален извор и изследователски материал, тя е потърсила сведения за дейността на Стаменов като част от българската външна политика в различните достъпни български архиви, дневниците на участници в събитията и в изследванията на българските, руските и някои други историци. Структурата на книгата дава възможност изследването да се впише в сложната плетеница на международните отношения, историята на комунистическото движение, съветската политическа история, като на много места то има полемичен характер. Въпреки че към текста могат да се отправят и някои забележки (например липсата на библиография), моята обща оценка за монографията е, че тя отговаря на всички изисквания за хабилитационен труд. Не мога да пропусна и факта, че монографията е придружена от втори том, в който са събрани дипломатическите документи, изпратени от българския пълномощен министър Иван Стаменов от Москва и Куйбишев до София. Публикуването на архивни документи е дейност, която заслужава висока оценка, тъй като прави достъпни за по-широк кръг изследователи важни исторически документи.

Христо Милков Димитров започва работа в ИИ (ИИИ) при БАН през 1989 г. в секцията „История на света и международните отношения в ново и най-ново време” и преминава през длъжностите проучвател (до

2000 г.), научен сътрудник (II степен – до 2003) и I степен, която с новия закон за Научните степени и звания е изравнена с главен асистент; през 1994 г. той защитава дисертация на тема „Сравнение между митологиите на маршал Петен и на генерал Дьо Гол (17 юни 1940–11 ноември 1942)” и получава степен „доктор по история”.

Д-р Христо Милков кандидатства в конкурса с научна продукция, състояща се от 4 монографии, посветени на различни проблеми от френската история („Дуелът за сърцето на французина. Митовете Петен и Дьо Гол”, Сребърен лъв, 1998; „Дьо Гол е историята”, Фабер, 2010), на създаването на митове в историята („Клубът на месите”, 2010) и публицистичната книга „Митове в синьо и червено”, Херон прес, 1999; 36 статии с различен обем, изворова основа и научна стойност (систематизирането на научната продукция беше затруднено от липсата в комплекта с материали на списък на научната продукция за конкурса), 11 статии са приложени в електронен диск, без да е ясно дали те повтарят приложените в книжно тяло или не, и помощни учебни и други материали.

Като цяло оценката ми за обширната научна продукция на д-р Христо Милков е, че авторът демонстрира интелигентност, изобретателност и предприемчивост при търсенето на обекти на изследване, показва широки интереси, както и уменията да пише публицистично. Проблемът с неговата научна продукция е в това, че тя се отнася до проблеми от историята на Франция, на Втората световна война, на съвременна България, която почти без изключение не влиза в подзаглавието на обявения конкурс, а именно „Източна Европа и Русия през XX век”. Струва ми се, че това обстоятелство прави излишен по-нататъшния анализ на продукцията на д-р Христо Милков.

След като се запознах с научната документация на двамата кандидати в конкурса за академичната длъжност ДОЦЕНТ, мога да направя следния извод: Научната продукция и на двамата кандидати е

достатъчна като обем и като качество на изследването за заемане на академичната длъжност ДОЦЕНТ. Сравнението между двамата кандидати обаче показва, че научната продукция на гл. ас. д-р Петя Димитрова отговаря изцяло на обявения от ИИИ при БАН конкурс и по-специално на неговото уточнение: Източна Европа и Русия през XX век, докато продукцията на гл. ас. д-р Христо Милков е обърната към историята на Западна Европа (Франция) и към българската история от годините на прехода. Посоченото обстоятелство ми дава основание с увереност да подкрепя кандидатурата на гл.ас. д-р Петя Димитрова за заемане на академичната длъжност ДОЦЕНТ.

10 декември 2013 г.

проф. д-р Искра Баева